

Категорія справи №6-30579ск15: не визначено.

У х в а л а

ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

24 лютого 2016 рокум. КиївКолегія суддів судової палати у цивільних справах

Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ у складі:

головуючого Дьоміної О.О., суддів: Дем'яносова М.В., Маляренка А.В., Парінової І.К., Ступак О.В., розглянувши в судовому засіданні справу за клопотанням Джейкейікс Ойл енд Гес Піелсі, Потлава Гес Б.В., СП «Полтавська газонафтова компанія» до Держави України, яку представляє Міністерство юстиції України, про надання дозволу на примусове виконання іноземного арбітражного рішення від 14 січня 2015 року, винесеного Надзвичайним арбітром Рудольфом Дольцером за Арбітражним Регламентом Торгівельної палати міста Стокгольм, за касаційною скаргою Гелетія Миколи Володимировича, який діє в інтересах Джейкейікс Ойл енд Гес Піелсі, Полтава Гес Б.В. та СП «Полтавська газонафтова компанія», на ухвалу апеляційного суду міста Києва від 17 вересня 2015 року,

в с т а н о в и л а:

Джейкейікс Ойл енд Гес Піелсі, Потлава Гес Б.В., СП «Полтавська газонафтова компанія» звернулись до суду з клопотанням про надання дозволу на примусове виконання іноземного арбітражного рішення від 14 січня 2015 року, винесеного Надзвичайним арбітром Рудольфом Дольцером за Арбітражним Регламентом Торгівельної палати міста Стокгольм.

Ухвалою Печерського районного суду м. Києва від 8 червня 2015 року клопотання задоволено.

Ухвалою апеляційного суду міста Києва від 17 вересня 2015 року ухвалу Печерського районного суду м. Києва від 8 червня 2015 року скасовано та постановлено нову ухвалу, якою в задоволенні заяви відмовлено.

У касаційній скарзі Гелетій М.В., який діє в інтересах Джейкейікс Ойл енд Гес Піелсі, Потлава Гес Б.В., СП «Полтавська газонафтова компанія», просить суд касаційної інстанції скасувати ухвалу апеляційного суду та залишити в силі ухвалу суду першої інстанції, мотивуючи свої доводи порушенням судом норм процесуального права та неправильним застосуванням норм матеріального права.

Вивчивши матеріали справи, перевібивши доводи касаційної скарги, колегія суддів судової палати у цивільних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ вважає, що касаційна скарга підлягає частковому задоволенню з огляду на наступне.

Згідно із ч. 2 [ст. 324 ЦПК України](#) підставами касаційного оскарження є неправильне застосування судом норм матеріального права чи порушення норм процесуального права.

Згідно із [ст. 213 ЦПК України](#) рішення суду повинно бути законним і обґрунтованим. Законним є рішення, яким суд, виконавши всі вимоги цивільного судочинства, вирішив справу згідно із законом. Обґрунтованим є рішення, ухвалене на основі повно і всебічно з'ясованих обставин, на які сторони посилаються як на підставу своїх вимог і заперечень, підтверджених тими доказами, які були досліджені в судовому засіданні.

Відповідно до [ст. 214 ЦПК України](#) під час ухвалення рішення суд вирішує такі питання: 1) чи мали місце обставини, якими обґрунтовувалися вимоги і заперечення, та якими доказами вони підтверджуються; 2) чи є інші фактичні дані (пропущення строку позовної давності тощо), які мають значення для вирішення справи, та докази на їх підтвердження; 3) які правовідносини сторін впливають із встановлених обставин; 4) яка правова норма підлягає застосуванню до цих правовідносин.

Задовольняючи клопотання Джейкейкс Ойл енд Гес Піелсі, Потлава Гес Б.В., СП «Полтавська газонафтова компанія», суд першої інстанції виходив із того, що підстави для відмови у задоволенні клопотання про надання дозволу на примусове виконання рішення іноземного суду, які передбачені [ст. 396 ЦПК України](#), відсутні.

Скасовуючи ухвалу суду першої інстанції та відмовляючи у задоволенні клопотання, апеляційний суд виходив із того, що арбітражне рішення ухвалене всупереч вимогам [Податкового кодексу України](#) та фактично призведе до зміни ставок рентної плати за користування надрами для видобудування природного газу з 55 відсотків до 28 відсотків. Враховуючи зазначене, апеляційний суд дійшов висновку, що надання судам компетенції змінювати розмір податків чи обов'язкових платежів у супереч нормам [Податкового кодексу України](#) було б порушенням встановлених у державі основоположних та визначальних принципів оподаткування, що порушує публічний порядок держави Україна, а тому клопотання не підлягає задоволенню з підстав, передбачених пунктом 7 частини 2 [статті 396 ЦПК України](#).

Проте зазначені висновки апеляційного суду не відповідають вимогам матеріального та процесуального закону з наступних підстав.

Судами встановлено, що справа стосується інвестиційного спору між Заявниками та Боржником, що виник через невиконання Боржником своїх міжнародно-правових зобов'язань за Договором до Енергетичної Хартії (далі - «ДЕХ»), згода на обов'язковість якого була надана [Верховною Радою України Законом України «Про ратифікацію Договору до Енергетичної Хартії та Протоколу до Енергетичної Хартії з питань енергетичної ефективності і суміжних екологічних аспектів»](#).

Як встановлено в Рішенні, Заявники є інвесторами у сенсі ст. 1 ДЕХ. Україна, відповідно до ст. 26(3) ДЕХ, висловила свою згоду на передачу спорів з інвесторами до Арбітражного Інституту Торговельної Палати м. Стокгольм.

13 листопада 2014 року Заявники надіслали лист Боржнику, щоб мирним шляхом вирішити зазначений інвестиційний спір відповідно до ст. 26 ДЕХ та відповідно до Угод про сприяння та взаємний захист інвестицій, укладених між: (I) Україною та Королівством Нідерландів, а також (II) Україною та Сполученим Королівством Великобританії і Північної Ірландії.

7 січня 2015 року Заявники звернулися до Арбітражного Інституту Торговельної Палати м. Стокгольм (далі - «Палата») з клопотанням про призначення Надзвичайного Арбітра і вжиття заходів забезпечення до моменту формування складу арбітражного суду відповідно до ст. 32(4) та Додатку II Арбітражного Регламенту Палати 2010 року (далі - «Арбітражний Регламент»).

Правління Торговельної Палати м. Стокгольм 7 січня 2015 року звернулось до Рудольфа Дольцера, громадянина Німеччини, із питанням про те, чи він погодиться виступити

надзвичайним Арбітром.

7 січня 2015 року Палата повідомила Боржника про Клопотання від Заявників, надіславши повідомлення електронною поштою та кур'єром.

8 січня 2015 року Правління Торговельної Палати поінформувало сторони про винесення таких рішень: (I) про призначення Професора Рудольфа Дольцера Надзвичайним Арбітром і (II) про визначення міста Стокгольм місцем проведення процедури. Ці рішення були прийняті згідно з ст. ст. 4 та 5 Додатку II до Арбітражного Регламенту, відповідно.

8 січня 2015 року Рудольф Дольцер надав Палаті свою згоду на призначення його надзвичайним арбітром (надалі - «Надзвичайний Арбітр»), про що Палата повідомила сторони. Цього ж дня, Палата також передала Клопотання від Заявників Надзвичайному Арбітру відповідно до Додатку II, ст. 6 Арбітражного Регламенту.

9 січня 2015 року, Професор Рудольф Дольцер письмово звернувся до сторін з метою встановлення часового графіку процедури: 12 січня 2015 року, о 17:00 (час за Гринвічем) - строк подання відповіді Україною; 13 січня 2015 року, о 15:00 (час за Гринвічем) - телефонна конференція на вимогу сторін; 14 січня 2015 року, о 10:00 (час за Гринвічем) - строк подання остаточних коментарів сторін, за наявності; 14 січня 2015 року, до кінця дня - строк винесення Рішення Надзвичайним Арбітром.

9 січня 2015 року Заявники поінформували Надзвичайного Арбітра та Україну про те, що вважають за необхідне провести телефонну конференцію 13 січня 2015 року о 15:00 (час за Гринвічем).

12 січня 2015 року Палата повідомила сторони про задоволення прохання Надзвичайного Арбітра щодо продовження строку розгляду клопотання та винесення рішення до 14 січня 2015 року, відповідно до Додатку II, ст. 8(1) Арбітражного Регламенту.

12 січня 2015 року Надзвичайний Арбітр надіслав повідомлення сторонам та Палаті, повідомивши наступне: він був повідомлений Палатою про те, що Україна отримала повідомлення про розгляд клопотання; він не отримував жодної відповіді від України у визначений строк до 12 січня 2015 року, 17:00 (час за Гринвічем); підтвердив те, що конференція запланована на 13 січня 2015 року о 15:00 відбудеться. 13 січня 2015 року телефонна конференція відбулась, як і було попередньо узгоджено.

14 січня 2015 року, у погоджений Надзвичайним Арбітром час до 10:00 (час за Гринвічем), Заявники подали свої остаточні коментарі. 14 січня 2015 року о 17:25 (час за Гринвічем) Надзвичайний Арбітр ухвалив Рішення, яке є предметом цього клопотання. Україна не взяла жодної участі в арбітражному розгляді.

16 січня 2015 року пан Антон Янчук, заступник Міністра юстиції України з питань європейської інтеграції, письмово підтвердив, що Міністерство юстиції отримало сповіщення про призначення Професора Рудольфа Дольцера Надзвичайним Арбітром та про направлення відповідного клопотання.

19 січня 2015 року заявники звернулись до Надзвичайного Арбітра з клопотанням про виправлення кількох опісок у Рішенні. Надзвичайний Арбітр надіслав запит Україні про надання відзиву до 21 січня 2015 року на клопотання Заявників про виправлення опісок. Україна так жодних коментарів і не надала.

21 січня 2015 року Надзвичайний Арбітр постановив виправлене Рішення.

Встановлено, що 14 січня 2015 року Надзвичайним арбітром Рудольфом Дольцером за

Арбітражним Регламентом Торговельної палати міста Стокгольм, було ухвалено рішення в арбітражній справі №ЕА/2015 /002 за позовом «ДжейкКейІкс Ойл енд Гес ПіЕлСі», Полтава Гес Б.В. та СП «Полтавська газонафтова компанія» до держави Україна, відповідно до якого якого: боржнику наказувалось утриматись від накладення рентної плати за користування надрами для видобування природного газу компанією СП «Полтавська газонафтова компанія» за ставкою вищою ніж 28%, що була передбачена [Податковим кодексом України](#) 31 липня 2014 року.

Визнання та примусове виконання рішення іноземного суду - це поширення законної сили такого рішення на територію України й застосування засобів примусового виконання в порядку, встановленому [ЦПК України](#).

Відповідно до ч. 1 [ст. 390 ЦПК України](#) рішення іноземного суду (міжнародних арбітражів) визнаються та виконуються в Україні, якщо їх визнання та виконання передбачено міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, або за принципом взаємності.

Вирішуючи питання про надання дозволу на примусове виконання рішення, суд не може оцінювати, чи законним є прийняте рішення.

Згідно з ч. 6 [ст. 395 ЦПК України](#) суд, розглянувши подані документи та вислухавши пояснення сторін, постановляє ухвалу про надання дозволу на примусове виконання рішення іноземного суду або про відмову у задоволенні клопотання.

Відповідно ч. 1 до [ст. 36 Закону України «Про міжнародний комерційний арбітраж»](#) у визнанні або у виконанні арбітражного рішення, незалежно від того, в якій державі воно було винесено, може бути відмовлено лише: 1) на прохання сторони, проти якої воно спрямоване, якщо ця сторона подасть компетентному суду, у якого просить визнання або виконання, доказ того, що: одна із сторін в арбітражній угоді, зазначеній у статті 7, була якоюсь мірою недієздатною; або ця угода є недійсною за законом, якому сторони цю угоду підпорядкували, а в разі відсутності такої вказівки, - за законом держави, де рішення було винесено; або сторону, проти якої винесено рішення, не було належним чином сповіщено про призначення арбітра чи про арбітражний розгляд або з інших поважних причин вона не могла подати свої пояснення; або рішення винесено щодо спору, не передбаченого арбітражною угодою, або такого, що не підпадає під її умови, або містить постанови з питань, що виходять за межі арбітражної угоди; проте, якщо постанови з питань, охоплених арбітражною угодою, можуть бути відокремлені від тих, які не охоплюються такою угодою, то та частина арбітражного рішення, яка містить постанови з питань, що охоплені арбітражною угодою, може бути визнана і виконана; або склад третейського суду або арбітражна процедура не відповідали угоді між сторонами або, за відсутності такої, не відповідали закону тієї держави, де мав місце арбітраж; або рішення ще не стало обов'язковим для сторін, або було скасовано, або його виконання зупинено судом держави, в якій або згідно із законом якої воно було прийнято; або 2) якщо суд визнає, що об'єкт спору не може бути предметом арбітражного розгляду за законодавством України; або визнання та виконання цього арбітражного рішення суперечить публічному порядку України.

Відповідно до [постанови Пленуму Верховного Суду України «Про практику розгляду судами клопотань про визнання й виконання рішень іноземних судів та арбітражів і скасування рішень, постановлених у порядку міжнародного комерційного арбітражу на території України» від 24 грудня 1999 року № 12](#), судам роз'яснено, що під публічним порядком належить розуміти правопорядок держави, визначальні принципи і засади, які становлять основу існуючого в ній ладу (стосуються її незалежності, цілісності, самостійності й недоторканності, основних конституційних прав, свобод, гарантій тощо).

Відмовляючи у задоволенні клопотання з підстав, передбачених пунктом 7 частини 2 [статті 396 ЦПК України](#), апеляційний суд належним чином не врахував вищезазначених норм

матеріального та процесуального закону, не встановив чи змінює арбітражне рішення від 14 січня 2015 року ухвалене Надзвичайним арбітром Рудольфом Дольцером систему оподаткування України, чи підміняє положення [Податкового кодексу України](#) та чи вносить зміни в систему оподаткування України.

Крім того, апеляційний суд не звернув уваги на те, що арбітражне рішення від 14 січня 2015 року не змінює обсягу прав та обов'язків сторін у спорі, а лише тимчасово зобов'язує державу України утриматись від встановлення роялті за видобування газу за ставкою, що перевищує 28 відсотків. Зазначене застереження діє від дати прийняття та до визначення забезпечувальних заходів основним Складом арбітражного суду, що будуть встановлені у зазначеній справі.

Вищезазначене залишено апеляційним судом поза увагою, не встановлено фактичні обставини справи, від яких залежить правильне вирішення спору, не враховано вищезазначених норм матеріального та процесуального права, судові рішення не відповідає вимогам [ст. 213 ЦПК України](#) щодо законності й обґрунтованості, зазначені вище порушення призвели до неправильного вирішення спору, що в силу [ст. 338 ЦПК України](#) є підставою для скасування ухваленого судового рішення із передачею справи на новий розгляд до суду апеляційної інстанції.

Керуючись ст. ст. [336, 338 ЦПК України](#), колегія суддів судової палати у цивільних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ

у х в а л и л а:

Касаційну скаргу Гелетія Миколи Володимировича, який діє в інтересах Джейкейікс Ойл енд Гес Піелсі, Полтава Гес Б.В. та СП «Полтавська газонафтова компанія» задовольнити частково.

Ухвалу апеляційного суду міста Києва від 17 вересня 2015 року скасувати.

Справу передати на новий розгляд до суду апеляційної інстанції.

Ухвала оскарженню не підлягає.

Головуючий

О.О. Дьоміна

Судді:

М.В. Дем'яносів

А.В. Маляренко

І.К. Парінова

О.В. Ступак